

Sygeplejerske

– en profession for livet

**Sygeplejerske
– en profession for livet**

Layout: Dansk Sygeplejeråd 24-18

Foto: Søren Svendsen

Copyright © Dansk Sygeplejeråd maj 2024. Alle rettigheder forbeholdes.

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse er kun tilladt med angivelse af kilde.

Indhold

Sygeplejerske – en profession for livet	5
Fire hovedspor for sygeplejerskeprofessionens udvikling	7
Tiden er til sygepleje	9
Sygeplejersker for et sundere samfund	11
En stærk sygeplejefaglig stemme	13
Uddannelse som fundament	15

Sygeplejerske

– en profession for livet

Sygeplejersker møder mennesker gennem alle livets faser. Sygeplejersker redder liv, forebygger og behandler sygdom, fremmer sundhed, rehabiliterer, lindrer lidelse og bistår til en værdig død. Det er en del af sygeplejerskers virke på sygehuse, i kommuner, i almen praksis og de mange andre steder, hvor sygeplejersker på forskellig vis bidrager til vores velfærdssamfund. Uanset om sygeplejersker arbejder i klinisk praksis tæt på patienterne, er ledere, undervisere, forskere, kvalitetsudviklere eller vejledere. Sygeplejerskers profession og roller er mangfoldige.

Sundhedsvæsenet står overfor store udfordringer og forandringer, som kræver nytænkning. Der kommer flere ældre og flere kronisk syge. Flere borgere vil blive ramt af multi-sygdom og komplekse sygdomsforløb. Vi vil se flere socialt udsatte og mere ulighed i sundhed. Samtidig udfordres sundhedsvæsenet af mangel på sygeplejersker og andet sundhedspersonale, udviklingen af nye og dyre behandlinger samt forandringer som følge af digitalisering og ny teknologi.

Derfor har sundhedsvæsenet såvel som vi sygeplejersker et fælles ansvar for at finde løsninger, som gør det muligt at fastholde og forbedre den sygepleje og behandling af høj kvalitet, som sygeplejersker yder i dag. Der skal være gode rammer for sygeplejerskers karriere og arbejdsliv. At være sygeplejerske er noget, vi er og skal være stolte af.

Med denne professionsstrategi sætter Dansk Sygeplejeråd en ambitiøs retning for sygeplejefprofessionens udvikling i de kommende år. Vi ønsker at bidrage aktivt til en nødvendig udvikling og med svar på de komplekse udfordringer i samfundet og sundhedsvæsenet – nu og i fremtiden. God læselyst!

Dorthe Boe Danbjørg

Dorthe Boe Danbjørg
Forkvinde for Dansk Sygeplejeråd

Fire hovedspor for sygeplejerskeprofessionens udvikling

Professionsstrategien består af fire hovedspor, som danner rammen for Dansk Sygeplejeråds arbejde og ambitioner for udviklingen af professionen og sundhedsvæsenet.

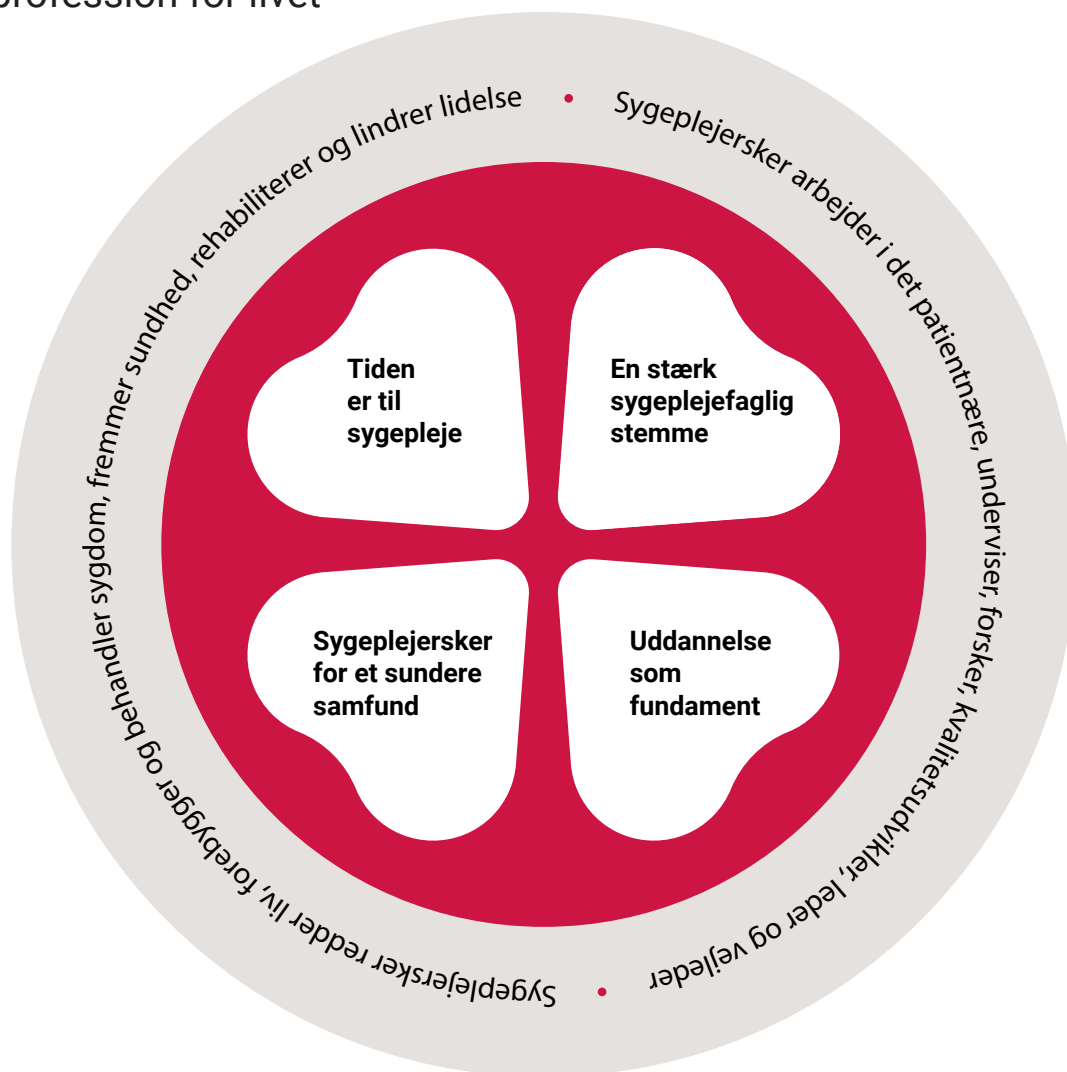
- Tiden er til sygepleje
- Sygeplejersker for et sundere samfund
- En stærk sygeplejefaglig stemme
- Uddannelse som fundament

Dansk Sygeplejeråd vil bruge Professionsstrategien aktivt i det nationale og lokale arbejde for sygeplejerskeprofessi-

onens udvikling. Professionsstrategien skal danne grundlag for en nødvendig dialog blandt sygeplejersker såvel som blandt sundhedsvæsenets mange aktører og beslutningstagere. Den skal også sætte en retning for, hvordan professionen skal udvikles, så sygeplejersker bedst muligt kan bidrage til bedre sundhed for alle og et bæredygtigt sundhedsvæsen og velfærdssamfund. Samtidig skal professionsstrategien sætte en retning, så sygeplejersker til stadighed – og kommende studerende, der skal vælge uddannelsen - oplever et fag med mening, muligheder og faglig stolthed: En profession for livet.

Sygeplejerske

– en profession for livet

Tiden er til sygepleje

Sygeplejersker yder sygepleje af høj kvalitet, der er nærværende, rettidig og patientsikker. Både international og dansk forskning har vist, at det har konsekvenser for patienternes forløb og overlevelse, hvis der er for få sygeplejersker på afdelingerne. Antallet af sygeplejersker har direkte sammenhæng med nedbringelse af komplikationer, dødelighed, indlæggelsestid og genindlæggelser. Et tilstrækkeligt antal sygeplejersker fremmer både patientsikkerhed, arbejdsglæde og fastholdelse.

Det handler om, at der er tilstrækkelig tid og rammer til, at sygeplejersker kan udøve deres faglighed, og at der er en faglig ledelse, som sætter retning for sygeplejen. Det handler også om, at der er kolleger at sparre med. Her er samarbejdet med blandt andet læger vigtigt.

Sygeplejersker, læger, social- og sundhedsassistenter og mange andre faggrupper i sundhedsvæsenet har hver deres rolle, faglighed og opgaver i et patientforløb. Samarbejdet mellem faggrupper er nødvendigt, for at borgere og patienter kan modtage en sammenhængende sygepleje- og behandlingsindsats. Men mange års mangel på sygeplejersker har betydet, at patientforløb kan blive præget af et fragmenteret opgavefokus fordelt på flere faggrupper og ufaglærte. Koordination af patientforløb og dokumentation er vigtige sygeplejefaglige opgaver. En konsekvens ved et fragmenteret opgavefokus er, at sygeplejersker bruger mere tid end nødvendigt på administrative opgaver og koordination på tværs. For at bevare den personcentrerede og forløbsorienterede tilgang skal der være en sygeplejerske tæt på patienten og borgeren, som har ansvar for sygeplejen.

Sygeplejersker skal have tid til sygepleje tæt på borgerne og patienterne. Så de kan foretage vigtige observationer, vurdere og handle på symptomer og forværring af borgeren eller patientens tilstand med en helhedsorienteret tilgang. Når sundhedsvæsenet er presset på økonomi og personalemangel, går det ofte ud over sygeplejen. Det kan være i form af sygepleje, der ikke udføres, udføres delvist eller forsinket eller udføres med fejl. Tid til sygepleje er en forudsætning for høj effektivitet og produktivitet i sundhedsvæsenet. Derfor er det afgørende at sikre tid til kvalitet i sygeplejen.

Professionen og sundhedsvæsenet skal udvikles i en retning, hvor der er tid til personcentreret sygepleje, professionel omsorg og faglig udvikling og også til at arbejde med forebyggelse og sundhedsfremme i forhold til den samlede befolkning. Det kræver, at der sker en prioritering af sygeplejen, at der er de nødvendige rammer og et godt og tæt samarbejde med andre faggrupper.

Det er Dansk Sygeplejeråds ambition at:

- **Sygeplejersker skal have tid og rum til professionel omsorg og sygepleje.**

Derfor skal der være fokus på, hvad det er vigtigt, at netop sygeplejersker udfører for at patienter og borgere modtager personcentreret sygepleje og professionel omsorg af høj kvalitet. Værdien af professionel omsorg og den grundlæggende og specialiserede sygepleje skal anerkendes, så dette prioriteres og udvikles på lige fod med behandling. Samtidig skal der være fokus på, hvilke opgaver der med fordel kan udføres ved hjælp af teknologiske løsninger, af andre faggrupper eller måske ikke skal udføres.

- **Sygeplejerskers faglighed skal være specialiseret for at imødekomme de samlede behov.**

Derfor skal der være en øget anerkendelse af, at sygepleje er kompleks og kræver specialiserede kompetencer. Ingen sygeplejersker kan det hele, men tilsammen kan sygeplejerskeprofessionen rigtig meget. Sygeplejerskers viden og faglighed specialiseres løbende gennem erfaring, kompetenceudvikling og uddannelse. Også grundlæggende sygepleje kræver specialiseret viden for at give den bedste sygepleje til patienter og borgere med komplekse behov.

- **Der skal være fagligt forsvarlige normeringer.**

Derfor skal der på alle tider af døgnet være en bemanning, som tager udgangspunkt i fagligt forsvarlige normeringer og en fagligt velbegrunderet sammensætning af specialiserede kompetencer og forskellige faggrupper i et flerfagligt samarbejde. Det gælder både på hospitaler og i det nære sundhedsvæsen.

- **Sygeplejersker skal udøve klinisk lederskab i samspil med borgere og i et stærkt flerfagligt samarbejde.**

Derfor skal sygeplejerskers roller og kompetencer i forhold til klinisk lederskab styrkes og gives plads. Der skal samtidig være en helhedsorienteret indsats i patientforløbene fremfor en fragmenteret varetagelse af opgaver.

- **Der skal være flere sygeplejersker i sundhedsvæsenet.**

Derfor skal det være attraktivt at blive og være sygeplejerske. Gennem gode rammer for udfoldelse af fagligheden. Gennem et godt arbejdsmiljø, sygeplejefaglig ledelse og gode karrieremuligheder. Gennem faglig stolthed.

Sygeplejersker for et sundere samfund

Sygeplejersker skal som profession bidrage til at finde løsninger på større og vanskelige samfundsudfordringer. Sygeplejersker har en unik kombination af brede faglige kompetencer og specialiseret viden, som kan og skal sættes i spil.

Sundhedsvæsenet har igennem en årrække været igennem en udviklingsproces, hvor flere og mere komplekse opgaver flyttes til det nære sundhedsvæsen. Det handler bl.a. om, at mere behandling sker i eller tæt på borgernes eget hjem. Det betyder også, at borgerne i det nære sundhedsvæsen, der har behov for sygepleje, er langt mere syge og med flere komplekse problemstillinger end før.

Det stiller nye krav til sygeplejerskers kompetencer i det nære sundhedsvæsen, men også til samarbejde og koordinering på tværs, så borgere og patienter fortsat kan modtage sygepleje og behandling af høj kvalitet. I de kommende år bør sundhedsvæsenet særligt investere i udvikling af det nære sundhedsvæsen. Her er udviklingen af nye sygeplejefaglige roller et væsentligt fokuspunkt.

En anden samfundsudfordring er borgere med komplekse, sociale og sundhedsmæssige problemstillinger. Både somatiske og psykiske. Her skal sundhedsvæsenet finde nye løsninger, og også her kan sygeplejerskers kompetencer inden for sammenhængende forløb og den personcentrerede sygepleje være et væsentligt aktiv.

Endelig er det både samfundsøkonomisk og sundhedsmæssigt mest fordelagtigt at anvende sygeplejerskers kompetencer til at forebygge sygdom, sygdomsførvarring og unødvendige indlæggelser. Samt til at understøtte, at borgere og patienter har viden og handlekompetence til at have en mere central rolle i deres eget forløb.

Det er Dansk Sygeplejeråds ambition at:

- **Sygeplejerskers roller i det nære sundhedsvæsen skal udvikles og styrkes.**
Derfor skal APN-sygeplejersker med avancerede kliniske kompetencer ansættes i alle kommuner og i almen praksis. Flere sygeplejersker med borgernær specialuddannelse skal løfte den brede sygeplejefaglige indsats i det nære sundhedsvæsen. Den kommunale akutindsats skal styrkes gennem flere akutsygeplejersker, som kan håndtere akut og kronisk syge borgere. Sygeplejersker skal tættere

på borgerne inden for ældreområdet, ligesom sygeplejersker i almen praksis kan og skal løfte flere opgaver.

- **Sygeplejersker skal have den nødvendige autonomi til at handle til gavn for patienter og borgere.**

Derfor skal sygeplejerskers forbeholdte virksomhedsområde afspejle de patientsituationer, som sygeplejersker hyppigt skal håndtere selvstændigt, og som de er uddannede til at håndtere med høj kvalitet og patientsikkerhed. Det gælder også for sygeplejersker med specialuddannelse og APN-uddannelse, som skal have et udvidet forbeholdt virksomhedsområde.

- **Sygeplejerskers kompetencer skal bidrage til, at ulighed i sundhed mindskes.**

Derfor skal sygeplejersker i kommunerne med specialiseret viden om psykiatri løfte indsatsen for psykisk og socialt udsatte borgere, og der skal være socialsygeplejersker i flere dele af sundhedsvæsenet, så deres viden om socialsygepleje kan formidles til andre sundhedsprofessionelle. Psykisk og socialt udsatte borgere skal mødes af sundhedsprofessionelle med viden om netop deres særlige behov. Det kræver tid, prioritering og de rette kompetencer til at forstå og bidrage i det komplekse felt, som borgere med mange sammensatte problemstillinger befinder sig i.

- **Forebyggelse og en tidlig indsats skal prioriteres højere.**

Derfor skal sundhedsplejen styrkes. Både overfor små børn og overfor unge med risiko for mistrivsel og sundhedsmæssige udfordringer. Det kræver flere sundhedsplejersker. Samtidig skal sygeplejerskers rolle i forhold til forebyggelse, smitteforebyggelse, tidlig indsats og rehabilitering styrkes overfor alle borgere, også ved strukturelle forebyggelsestiltag.

- **Patienters og borgeres handlemuligheder og handlekompetencer skal støttes gennem helhedsorienteret sygepleje.**

Derfor skal sygeplejersker med afsæt i sygeplejefaglige og sundhedspædagogiske kompetencer gives tid til og mulighed for at sikre gode borger- og patientforløb, samt gode overgange mellem sektorer. Borgere, patienter og pårørende skal gives en forståelse for sygdomssituationen, tegn på forværring, behov for livsstilsændringer m.v. Det styrker patienternes og borgernes handlemuligheder og handlekompetencer til at træffe beslutninger i deres eget forløb.

En stærk sygeplejefaglig stemme

Der er høj faglig og organisatorisk kompleksitet i det danske sundhedsvæsen. Derfor er det afgørende med kompetent og fagligt velfunderet ledelse, som kan sætte en retning for større sammenhæng, tryghed og kvalitet for den enkelte patient. Samtidig med at de stigende krav om effektivitet og mest mulig sundhed for pengene overholdes.

Det gælder også ledelse på topniveau. Sygeplejefaglige ledere bidrager med indsigt i, hvilken sygeplejefaglig indsats der er behov for i patienten og borgerens situation. Det styrker sammenhængende strukturer på tværs af sygehuse, kommuner og almen praksis, som medvirker til, at der kan træffes helhedsorienterede ledelsesbeslutninger med den enkelte patient og borger i centrum.

Udviklingen går stærkt, og det skal den også for at imødekomme sundhedsvæsenets udfordringer. Bl.a. spiller ny teknologi og digitalisering en stadig større rolle i sygeplejen. Det giver nye muligheder, der styrker kvaliteten og skaber bedre sammenhæng og arbejdsmiljø. Teknologien påvirker også sygeplejen, relationen til patienten og borgeren og kan medføre etiske dilemmaer. Derfor er det sygeplejefaglige perspektiv vigtigt, for at ny teknologi kommer borgere og patienter til gavn.

Sygeplejersker arbejder på grundlag af en evidensbaseret praksis, der kombinerer viden fra forskning, erfaring og patientens perspektiv. Men der mangler fortsat viden om, hvilke indsatser der virker og hvorfor, og hvordan sygepleje og behandling kan gøres bedre. Derfor er der behov for at styrke forskning i sygepleje samt implementeringen af forskningsresultaterne i klinisk praksis.

Sygeplejersker udvikler og bidrager til bedre sundhed og livskvalitet for patienter og borgere i alle livets faser. Det sygeplejefaglige perspektiv og sygeplejerskers højt specialiserede viden samt helhedsorienterede blik for patienten og patientforløbet spiller en central rolle. Derfor skal sygeplejerskers stemme vægtes højere og høres. Sygeplejersker skal være med, når der træffes vigtige beslutninger, og sygeplejersker skal tage ordet og deltage aktivt i den offentlige debat om udvikling af professionen, sundhedsvæsenet og velfærdssamfundet.

Det er Dansk Sygeplejeråds ambition at:

- **Der skal være nærværende og faglig ledelse med visioner for sygeplejen.**

Sygeplejersker skal lede sygeplejen. Der skal være en stærk sygeplejefaglig ledelse på alle niveauer i sundhedsvæsenet, herunder også i tværgående samarbejdsstrukturer. Det gælder også den øverste ledelse, hvor der bl.a. skal være en Chief Nurse Officer (CNO) i Sundhedsstyrelsen samt sygeplejefaglig ledelse på topniveau i regioner og kommuner, herunder også i Danske Regioner og KL. Sygeplejefaglige ledere skal have handlerum og tid til at bedrive faglig ledelse.

- **Teknologi skal bidrage til nye løsninger, der forbedrer kvalitet i sygeplejen, patientsikkerhed og arbejdsmiljø.**

Derfor skal sygeplejersker have kompetencer og teknologiforståelse til at udvikle og implementere nye teknologier og løsninger til gavn for patienter og borgere. Det skal også bidrage til et godt arbejdsmiljø og effektive arbejdsgange, som kan frigøre tid til andre patientnære opgaver. Samtidig skal sygeplejersker have en forståelse for, hvordan teknologier påvirker fagligheden og de etiske dilemmaer, der kan følge med brugen af ny teknologi, eksempelvis i relationen til den enkelte patient og borger.

- **Forskning i sygepleje skal være en integreret og central del af udviklingen af sundhedsvæsenet og sygeplejen.**

Derfor skal forskning i sygepleje styrkes i alle dele af sundhedsvæsenet, og flere sygeplejersker skal forske. Særligt på områder, hvor der i dag er begrænset viden om, hvad der virker. Det gælder bl.a. det nære sundhedsvæsen, flerfaglige og tværsektorielle indsatser samt konsekvensen af de bevidste og ubevidste prioriteringer, der sker i et presset sundhedsvæsen. Samtidig skal sygeplejersker have mulighed for at kombinere forskning med det patientnære arbejde.

- **Sygeplejerskers perspektiv skal indgå i alle væsentlige beslutninger om sygepleje og sundhedsvæsen.**

Derfor skal sygeplejersker deltage, når der træffes beslutninger om sygepleje og prioriteringer i sundhedsvæsenet. Samtidig skal sygeplejersker, faglige fællesskaber og sygeplejefaglige ledere i højere grad deltage i den offentlige debat om sundhedsvæsenet og bidrage med perspektiver og løsningsforslag.

Uddannelse som fundament

Sygeplejerskeuddannelsen danner grundlag for en stærk sygeplejefaglighed. Et højt uddannelsesniveau hos sygeplejersker giver bedre patientforløb, færre (gen)indlæggelser og komplikationer og mindsker dødeligheden. Ny viden og nye kompetencer, både kliniske og teoretiske, bidrager til at udvikle fagligheden og sygeplejen, også på tværs af faggrupper. Der er et stort potentiale i at arbejde systematisk med planlægning af og investering i uddannelse for at øge kvalitet, patientsikkerhed og effektivitet.

Mange søger hvert år ind på sygeplejerskeuddannelsen, fordi de ønsker at gøre en forskel for andre mennesker, bidrage til løsning af store samfundsudfordringer og have mulighed for en bred vifte af karrieremuligheder. Så mange som muligt skal gennemføre uddannelsen, og det er vigtigt, at de nyuddannede sygeplejersker får en god start på arbejdslivet.

Uddannelsesbeviset som nyuddannet sygeplejerske skal være starten på et arbejdsliv præget af livslang læring og udvikling. Sygeplejefprofessionen er mangfoldig, og viden, teknologi og muligheder udvikler sig hele tiden. Derfor skal sygeplejersker gennem hele arbejdslivet have mulighed for kompetenceudvikling og specialisering, ligesom sygeplejersker i ledende stillinger skal have adgang til relevant videregående uddannelse med fokus på ledelse og fortsat fokus på faglig viden.

Specialuddannede sygeplejersker, sygeplejersker med diplomuddannelser, masteruddannelser, kandidatuddannelser og sygeplejersker med en ph.d.-grad, bidrager til at løfte kvaliteten af sygeplejen i alle dele af sundhedsvæsenet. De bidrager alle på forskellig vis til de patientnære opgaver. Igennem de senere år har der været et øget fokus på praksisnære kandidatuddannelser. Særligt APN-sygeplejersker har på kort tid vist, at de bidrager væsentligt til at løfte sygeplejen i den direkte kontakt med patienter i komplekse forløb.

Undersøgelser viser, at de steder i sundhedsvæsenet, hvor man prioriterer kompetenceudvikling og efter- og videreuddannelse samt har tydelige karriereveje, er det lettere at rekruttere og tilknytte sygeplejersker. Det er godt for borgere og patienter, for arbejdsmiljøet og for økonomien i sundhedsvæsenet. Derfor er det afgørende at prioritere og investere i sygeplejerskers kompetencer og viden.

Det er Dansk Sygeplejeråds ambition at:

- **Sygeplejerskeuddannelsen skal være et attraktivt uddannelsesvalg med et højt fagligt niveau.**
Derfor skal kvaliteten i den teoretiske undervisning og

praktikken prioriteres lige på sygeplejerskeuddannelsen. Sammenhæng mellem teori og praktik skal styrkes for at sikre uddannelsens kvalitet og relevans. Der skal være økonomi og rammer til at etablere gode læringsmiljøer på praktiksteder i alle dele af sundhedsvæsenet. De studerende skal opleve, at deres læring prioriteres som det vigtigste formål med praktikken, og at kliniske vejledere har kompetencer, tid og rammer til at prioritere uddannelsesopgaven.

- **Alle nyuddannede sygeplejersker skal omfattes af introduktionsforløb og fortsat læring fra dag 1**
Derfor skal der oprettes systematisk tilrettelagte introduktionsstillinger til alle nyuddannede sygeplejersker, der bygger videre på grunduddannelsen og sikrer en god overgang til arbejdslivet. Introduktionsstillingerne skal have en varighed på 1-2 år og give mulighed for at udvikle faglig selvtillid og gradvis videreudvikling af viden og kompetencer, herunder mulighed for at specialisere sig fagligt.
- **Løbende kompetenceudvikling og faglig udvikling skal være en selvfølge gennem hele arbejdslivet.**
Derfor skal der prioriteres tid, økonomi og ledelsesmæssigt fokus på, at sygeplejersker gennem kompetenceudvikling og efteruddannelse kan udøve faget forsvarligt og holde sig ajour i takt med udviklingen inden for specifikke fagområder og i sundhedsvæsenet. Udvikling af kompetencer og faglighed understøtter også attraktive karriereveje for erfarne sygeplejersker.
- **Flere sygeplejersker skal have en specialuddannelse, så kvalitet og patientsikkerhed forbedres.**
Derfor skal der være en national kortlægning af, hvor der bør oprettes nye specialuddannelser for at styrke sundhedsvæsenet, og en løbende monitorering af, hvor mange sygeplejersker der skal uddannes for at understøtte sundhedsvæsenets behov (specialeplanlægning for sygeplejersker).
- **Flere sygeplejersker skal have en videregående uddannelse, herunder kandidatuddannelse og ph.d. for at løfte den samlede sygepleje og sundhedsvæsenet.**
Derfor skal der være et øget fokus på, at sygeplejersker med videreuddannelser er et væsentligt og nødvendigt bidrag til, at sundhedsvæsenet kan yde avanceret klinisk sygepleje og varetage behandlingsforløb på tværs af sektorer og specialer, udvikle sygeplejen, uddanne kommende sygeplejersker og forske i sygeplejefaget. Der skal også være et øget fokus på uddannelse af sygeplejefaglige ledere.

Dansk Sygeplejeråd

Sankt Annæ Plads 30, 1250 København K

Telefon 33 15 15 55

dsr@dsr.dk www.dsr.dk